

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„BOGDAN PETRICEICU-HASDEU”

**Raport de consultanță privind îndrumarea, coordonarea și analizarea
monitorizărilor cu privire la calitatea limbii române folosite în audiovizual**

**REZULTATELE MONITORIZĂRII POSTURILOR DE
TELEVIZIUNE
în lunile februarie-martie 2019**

În lunile februarie – martie 2019 au fost monitorizate posturile de televiziune **Canal 2, RTR MOLDOVA, NTV MOLDOVA, TV8, Accent TV, Televiziunea Centrală** (circa 25 de ore de emisie) de către expertul dr. hab. Angela Savin..

Alegerea acestora s-a făcut în funcție de mai mulți factori: audiență, acoperire națională, pondere a emisiunilor informative și de dezbatere, asumarea unui rol cultural și educativ.

S-au ales câte trei emisiuni de la fiecare post de televiziune, urmărindu-se transmisiunea la ore de vârf, și anume: câte o emisiune de știri, o emisiune de talk show și un film titrat în limba română, precum și 2 emisiuni pentru copii de la Accent TV. Au fost monitorizate sub aspect lingvistic doar intervențiile verbale și mesajele scrise (titrări, crawluri) pentru care își asumă responsabilitatea redactorii și colaboratorii posturilor respective, nu și secvențele verbale aparținând invitaților în studio. Am disociat rezultatele monitorizării în *tabelele de erori pentru fiecare post monitorizat* (însoțite de indicarea formei corecte).

Vom insista asupra *erorilor elementare, unanim recunoscute ca atare de specialiști*, considerate semne ale lipsei de educație și de cultură; precum și vom prezenta *erorile ocazionale*, care denotă, de altfel, o tendință spre repetare. Lista lor completă este cuprinsă în tabelele anexate Raportului.

I. Ortografie, punctuație, ortoepie

1.1. Ortografie

1.1.1. Greșeli de litere: „Cum ai ajuns la Peter?” (Corect: **Piter**), (Accent TV, 05.03.19, 40.24); „...nu pot **rece** râul...” (corect: *nu pot **trece** râul...*).

„**Păcate** că nu ne-am înțeles...” (Corect: **Păcat** că nu ne-am înțeles) (Canal 2, 12.02.19, 25.44).

„...nu ne-am înțeles cu **Vișeneakov**...” (Corect: nu ne-am înțeles cu **Vișneakov**) (Canal 2, 12.02.19, 08.28).

„Doar nu **ți-a** ia nimeni”. (Corect: *Doar nu **fi-o** ia nimeni.*) (Canal 2, 12.02.19, 39.24).

„**Stau** undeva, vorbește cu prietenii”. (Corect: ***Stai** undeva, vorbește cu prietenii*) (Canal 2, 12.02.19, 39.27).

„Stați aici **câte** aveți nevoie...” (Corect: *Stați aici **cât** aveți nevoie...*) (Canal 2, 12.02.19, 39.45).

„...așa **să** suma trebuie să fie transferată...” (Corect: *...așa **că** suma trebuie să fie transferată...*) (Canal 2, 12.02.19, 54.34).

„O să întocmim dosarul în baza **presentimenelor**”. (Corect: *... O să întocmim dosarul în baza **presentimentelor***) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 38.42).

„...pentru alegerile din 24 **februari**...” (Corect: *...pentru alegerile din 24 **februarie** ...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 12.29).

„**Hau** să bem pentru noi”. (Corect: **Hai** să bem pentru noi.) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 52.01); „Doar nu **ți-a** ia nimeni”. (Corect: **Doar nu ți-o** ia nimeni.) (Canal 2, 12.02.19, 38.55).

„Și eu **că** mă fac?” (Corect: *Și eu ce mă fac?*) (Canal 2, 12.02.19, 39.42).

„Neapărat vom încerca cine din **nou** se ține mai bine...pe gheață! (Corect: *Neapărat vom încerca cine din noi se ține mai bine...pe gheață.*) (RTR MOLDOVA, 12.02.19, 40.32).

„Totul e bine, însă **aș** senzația că totul se prăbușește”. (Corect: *Totul e bine, însă am senzația că totul se prăbușește...*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 10.55).

„Îmi face griji”. (Corect: *Îmi fac griji.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 18.57).

1.1.2. Lipsa sau utilizarea greșită a diacriticelor: Cer să-l **intorci** imediat”; „Nu **înțeleg** de ce mă **intrebați**” (Corect: Cer să-l **întorci** imediat”; „Nu înțeleg de ce mă **întrebați**” (Canal 2, 12.02.19, 03.35, 03.40).

„Discutați materii fine când **pășteți** pe cineva?”(Corect: Discutați materii fine când **pașteți/filați** pe cineva?”) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 51.34).

1.1.3. Scrierea incorectă a sunetelor cs, gz, care se ortografiază în limba română prin litera x: „**Ksiușa**” (Corect: **Xiușa**, diminutiv de la **Xenia**) (Canal 2, 12.02.19, 05.33).

„Tatiana **Alecsandrovna**”. (Corect: Tatiana **Alexandrovna**) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 37.17).

„**Alecsandra**, du-te la Olga Kirilovna”. (Corect: **Alexandra**, du-te la Olga Kirilovna.) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 33.51).

„Ai uitat, **Macsim?**” (Corect: *Ai uitat, Maxim?*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 45.09).

„Maria **Alecsandrovna**.” (Corect: *Maria Alexandrovna.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 43.07).

1.1.4. Ortografia calchiată după limba rusă. În limba română consoanele duble nu se scriu în antroponime: **Anna** (corect Ana) (Canal 2, 12.02.19, 08.28).

1.1.5. Neutilizarea cratimei. Se semnalează, drept că rar, neutilizarea cratimei între forma atonă a pronumelui personal și perfectul compus al verbului: „Anna **va** spus care sunt condițiile”. (Corect: *Ana v-a spus care sunt condițiile.*) (Canal 2, 12.02.19, 14.38).

1.1.6. Utilizarea greșită a cratimei . Se atestă cazuri când se confundă formele verbului *a lua* la timpul prezent – *ia* și cele la perfectul compus, precedat de pronumele personal pers. a II-a, sing. – *i-a*: „Cazul ostaticilor din Afganistan **i-a** amployare”. (Corect: *Cazul ostaticilor din Afganistan ia amployare.*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 03.23).

1.2. Punctuație

În ceea ce privește punctuația, cele mai multe dintre greșeli privesc folosirea virgulei. Acest semn de punctuație lipsește în următoarele situații în care folosirea sa este obligatorie:

1.2.1. Lipsa virgulei care separă propozițiile într-o frază: „În locul unde a căzut a **format...**” (Corect: *În locul unde a căzut, a format...*) (TV8, 11.03.19, 37.31);

„Vom întreba părinții lui Max dacă vor să cheme poliția”. (Corect: *Îi vom întreba pe părinții lui Max, dacă vor să cheme poliția....*) (TV8, 11.03.19, 37.11).

1.2.2. Lipsa virgulei la separarea unui substantiv în vocativ sau a unei formule de adresare:

„Nu sunt contra Max”. (Corect: *Nu sunt contra, Max...*) (TV8, 11.03.19, 46.30);
Neutilizarea virgulei, când este exprimat raportul adversativ: „Cu fete nu cu băieții”. (Corect: *Cu fete, nu cu băieții.*) (TV8, 11.03.19, 46.30).

„**Imediat** cum afli ceva să vii direct la mine”. (Corect: *Cum afli ceva, **imediat** să vii la mine*”). (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 36.00).

1.2.3. Neutilizarea virgulei înainte de conjuncție adversativă sau în relații adversative: „Pe unele trasee s-au produs accidente iar pe altele s-au format ambuteiaje”. (Corect: *Pe unele trasee s-au produs accidente, iar pe altele s-au format ambuteiaje.*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 03.44).

„Haitele de câini vagabonzi pot fi observate atât pe străzi cât și pe teritoriile instituțiilor de învățământ”. (Corect: *Haitele de câini vagabonzi pot fi observate atât pe străzi, cât și pe teritoriile instituțiilor de învățământ.*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 24.55).

Înainte de construcție gerunzială: „...a încercat să se eschiveze de la **răspuns punând** în discuție alte teme”. (Corect: *...a încercat să se eschiveze de la **răspuns, punând** în discuție alte teme*). (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 14.22);

la izolarea apozitiei: „...fiul acesteia, în vârstă de 53 de ani a fost preluat de urgență”. (Corect: *...fiul acesteia, în vârstă de 53 de ani, a fost preluat de urgență.*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 22.11).

Înainte de conjuncție adversative: „Mai multe informații găsiți pe site-ul tv.c.md dar și pe pagina de Facebook”. (Corect: *Mai multe informații găsiți pe site-ul tv.c.md, dar și pe pagina de Facebook.*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 27.31).

1.2.4. Utilizarea nejustificată a virgulei: „La finele anchetei, Procuratura Generală va veni cu detalii despre caz...” (Corect: *La finele anchetei Procuratura Generală va veni cu detalii despre caz...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 04.55).

„La această etapă Procuratura Generală poate doar menționa că, au fost întreprinse acțiuni fără precedent...” (Corect: *La această etapă Procuratura Generală poate doar menționa că au fost întreprinse acțiuni fără precedent...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 05.50).

„Autoritățile de la Chișinău, au solicitat Federației Ruse accesul al cei doi moldoveni...” (Corect: *Autoritățile de la Chișinău au solicitat Federației Ruse accesul al cei doi moldoveni...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 06.47).

„...interzisă prin toate modalitățile, și aici, și în stânga Nistrului...” (Corect: *...interzisă prin toate modalitățile și aici, și în stânga Nistrului.....*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 11.37).

„Oamenii din Strășeni și Ialoveni își doresc schimbări spre bine, ca la Orhei”. (Corect: *Oamenii din Strășeni și Ialoveni își doresc schimbări spre bine ca la Orhei.*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 15.39).

„În cadrul lucrărilor, se folosesc tehnologii speciale...” (Corect: *În cadrul lucrărilor se folosesc tehnologii speciale...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 26.24).

„În discursul lor, candidații electorali ai partidului, au asigurat că...” (Corect: *În discursul lor, candidații electorali ai partidului au asigurat că...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 15.52).

„...după scrutinul electoral din 24 februarie 2019, toate localitățile din țară vor fi transformate asemeni orașului Orhei...” (Corect: *...după scrutinul electoral din 24 februarie 2019 toate localitățile din țară vor fi transformate asemeni orașului Orhei...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 15.57).

„În data de 6 iunie 2015, noua schemă a lui Platon este deconspirată, banca rusească a lui Platon falimentează...” (Corect: *În data de 6 iunie 2015 noua schemă a lui Platon este*

deconspirată, banca rusească a lui Platon falimentează...) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 19.26).

Se utilizează nejustificat virgula, ceea ce denaturează sensul enunțului. Aici: conform punctuației vechi, reiese că BC a FR la 18 noiembrie 2015 a retras licența, pe când la această dată a fost reținut Platon: „...după reținerea lui Platon la Kiev, de către SBU, la 18 noiembrie 2015 Banca Centrală a Federației Ruse a retras...”. (Corect: *...după reținerea lui Platon la Kiev de către SBU la 18 noiembrie 2015, Banca Centrală a Federației Ruse a retras...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 19.28) .

„Cred că noul salariul, o să vă ajute să realizați acest vis.” (Corect: *Cred că noul salariul o să vă ajute să realizați acest vis.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 23.24).

„Mergi și citește, înainte de somn.” . (Corect: *Mergi și citește înainte de somn.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 23.33).

1.3. Ortoepie

1.3.1. Prezentatoarea pronunță în așa fel că are loc elipsa dezinenței cuvântului.: „...**lideru** neformal al partidului **socialiști**... (Corect: *...liderul* neformal al partidului **socialiștilor**...) (TV 8, 11.03.19, 40.35).

1.3.2. Pronunțarea incorectă a cuvântului **exclusiv**, vezi: <https://dexonline.ro/definitie/exclusiv%20>: „Democrații urmăresc formarea unei coaliții parlamentare postelectorale **esclusiv** cu reprezentanții blocului ACUM”. Corect: *Democrații urmăresc formarea unei coaliții parlamentare postelectorale **exclusiv** cu reprezentanții blocului ACUM.* (Accent TV, 05.03.19, 32.18).

2. Greșeli privind morfologia

2.1. Lipsa acordului de caz în forma substantivului.

„...l-a atenționat vineri ...în privința inadmisibilității implicării sale în campania **electorale** în favoarea unui concurent...” (Corect: *...l-a atenționat vineri ... în privința inadmisibilității implicării sale în campania **electorală** în favoarea unui concurent...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 10.12).

2.2. Lipsa acordului în gen și număr între substantiv și adjective.

„...am un casetofon roșu cu butoane negre, **cafeniu și roșu**...” (Corect: *...am un casetofon roșu cu butoane negre, **cafenii și roșii**...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 55.39).

2.3. Utilizarea incorectă a modului, timpului, diatezei la verbe.

Utilizarea modului conjunctiv fără particula conjunctivă: „...**ia aminte** tinerele mămici că nu este ... (Corect: *...să ia aminte tinerele mămici...*) (Canal 2, 12.02.19, 19.49);

Utilizarea incorectă a timpului: „...**pune** la dispoziție pachetul de acte false...” (Corect: *...punem la dispoziție pachetul de acte false...*) (Canal 2, 12.02.19, 27.04).

„Mai multe rute de autobuze și troleibuze **își schimb** itinerarul” (Corect: *Mai multe rute de autobuze și troleibuze **își schimbă** itinerarul.*) (Accent TC, 05.03.19, 48.46) .

„**Mergeam** la aceasta timp de zece ani.” (Corect: ***Am mers spre acest scop timp de zece ani.***) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 26.08).

Confundarea persoanei verbului: „Nu cumva **sunt** secretara lui?” (Corect: *Nu cumva ești secretara lui?*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 37.17).

Utilizarea verbului la forma reflexivă, când nu e cazul: „...ei **n-o să-și calce** peste principiilor lor personale...” (Corect: ...*ei n-o să calce peste principiilor lor personale...*) (TV 8, 11.03.19, 55.03).

Verbul impersonal a trebui nu are forme de persoană și număr la conjugare, ci doar forma de pers. III, singular: „...piloții moldoveni **trebuiau** să ajungă acasă...” (Corect: ...*piloții moldoveni trebuia să ajungă acasă...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19,07.15);

Neutilizarea diatezei pasive, când este cerut de context: „Sumele obținute din revânzări **le-au** folosit în interes personal...” (Corect: *Sumele obținute din revânzări au fost folosite în interes personal...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19,23.42).

2.4. Scrierea incorectă a adverbului.

Se atestă confundarea adverbului cu grupul de cuvinte format din prepoziție și pronume nehotărât:

„...eu **de mult** am pus totul la cale”. (Corect: ...*eu demult am pus totul la cale.*) (Canal 2, 12.02.19, 27.18).

„...mi-a dat de înțeles că **de mult** dorește să facă cunoștință cu el”. (Corect: ...*mi-a dat de înțeles că demult dorește să facă cunoștință cu el.*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 29.43).

2.5. Forma incorectă a gradului superlativ la adverb. Confundarea formei gradului comparativ (*mai mult decât*) și cea a gradului de superlativ (*cel mai*): „Lucrez de 4 ani. **Cel mai mult decât** restul în această secție”. (Corect: Lucrez de 4 ani. **Mai mult decât** restul în această secție). (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 45.13).

2.6. Forma incorectă a interjecției.

Deseori în vorbirea orală din Republica Moldova se confundă interjecția *pofrim* cu formă neschimbătoare și verbul *a pofti* - „a ruga (pe cineva, ceva)”, cu forma *poftiți*, la pers. a II-a, plural: „**Poftiți**”. (Corect: *Poftim.*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 34.04).

2.7. Forma incorectă a pronomelui.

„Dacă aveți **careva** întrebări...” (Corect: *Dacă aveți unele întrebări...*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 40.44). Vezi: <https://ghenadiana.wordpress.com/2013/01/25/cum-folosim-pronumele-careva/>. Se pare că acest *careva* este o calchiere din rusă: *какие-то, какой-то, какие-либо* : în „am avut *careva* întrebări” se recunoaște foarte bine modelul „у нас были *какие-то* вопросы”. Să nu uităm că *careva* este un pronume nehotărât, sinonim cu *cineva, vreunul, oricare*. De regulă, se folosește în legătură cu o **persoană necunoscută**, pe care vorbitorul nu o identifică numind-o concret. Pentru că este pronume, e greșit să-l folosim ca adjectiv, care caracterizează. Vezi: DEX: **CAREVĂ** pron. nehot. Vreunul, oarecare, cineva. – **Care + va.** (<https://dexonline.ro/definitie/careva>).

3. Greșeli privind sintaxa

3.1. Omiterea prepoziției *pe* în fața complementului direct.

Una dintre cele mai frecvente greșeli de sintaxă întâlnite în fișele de monitorizare este omiterea prepoziției *pe* la pronumele relativ *care* cu funcția de complement direct. Este o greșeală întâlnită cam la toate posturile monitorizate.

„Vom întreba părinții lui Max, dacă vor să cheme poliția”. (Corect: *Îi vom întreba pe părinții lui Max, dacă vor să cheme poliția.*) (TV 8, 11.03.19,33.11).

„Ce o să avem nevoie la atelierul de astăzi?” (Corect: **De ce o să avem nevoie la atelierul de astăzi?**) (Accent TV , 05.03.19, 06.30).

3.2. Lipsa acordului între subiect și predicat.

...,o delegație de la noi **au** plecat... ” (Corect: ...o delegație de la noi **a** plecat...) (Canal 2, 12.02.19, 03.59).

[O delegație],„însă nu **au** avut acces la conaționalii noștri” (Corect: [o delegație] **însă nu a** avut acces la conaționalii noștri... (Canal 2, 12.02.19, 04.04).

„Băieții, la o scurtă,pauză de publicitate, **zice**...” (Corect: **Băieții, la o scurtă,pauză de publicitate, zic**...) (Canal 2, 12.02.19, 05.40).

...,să nu fie **lăsate** ca moștenire și **problema câinii** care s-au înmulțit pe șantier”. (Corect: ...să nu fie **lăsată** ca moștenire și **problema câinilor** care s-au înmulțit pe șantier.) (Accent TV, 05.03.19, 54.22).

...,am vrea să știm dacă **au reușit** partidul democrat să discute...” (Corect: ...am vrea să știm dacă **a reușit** partidul democrat să discute...) (TV 8, 11.03.19, 18.40).

„Pentru viața Sabineei **a luptat** sute de oameni...” (Corect: **Pentru viața Sabineei au luptat** sute de oameni...) (TV 8, 11.03.19, 25.16).

...,mai multe clădiri **a fost** lăsate fără acoperiș”. (Corect: ...mai multe clădiri **au fost lăsate fără acoperiș**.) (TV 8, 11.03.19, 25.48).

„Printre norocoșii care **a scăpat** cu viață pentru că **a întârziat** la avion este președintele asociației...” (Corect: **Printre norocoșii care au scăpat** cu viață, pentru că **au întârziat** la avion, este președintele asociației...) (TV 8, 11.03.19, 37.35).

3.3. Lipsa acordului din grupul nominal la numerale.

Destul de frecvent se întâlnește lipsa acordului numeralilor unul/una, doi/două cu substantivul pe care îl lămuresc. Numeralul cardinal *douăsprezece* poate însoți doar substantive de genul feminin. La fel de simple ar trebui să fie reperele legate de oră sau de ziua din calendar. Când suntem întrebați cât e ceasul, răspundem „E ora două” (variantă corectă), și nu „E ora doi” (variantă greșită). Or, dacă spunem „ora două”, e limpede că trebuie să spunem și „ora douăsprezece”. Prin urmare, vom spune „Poștașul a venit la ora douăsprezece și un sfert” sau „Meciul a început la ora douăzeci și două”. Regula afirmă că numeralile unu/una și doi/două au ambele forme de gen: „Nașterea este un proces lung care poate dura de la **doisprezece** până la patruzeci și opt de ore”. (Corect: **Nașterea este un proces lung care poate dura de la douăsprezece până la patruzeci și opt de ore**.) (Canal 2, 12.02.19, 13.31).

3.4. Lipsa acordului dintre articolul genitival și substantivul pe care îl lămurește.

„Pregătiți ordinul de concediere **al** lui Bușueva”. (Corect: **Pregătiți ordinul de concediere a lui Bușueva**.) (Canal 2, 12.02.19, 34.58).

...,deputat ales **a** blocului ACUM”. (Corect: ...deputat ales **al** blocului ACUM) (TV 8, 11.03.19,36.12); ...,reprezentanți **a** partidului socialiștilor...” (Corect: ...reprezențați **ai** partidului socialiștilor) (TV 8, 11.03.19, 36.22).

...,în rândul adolescenților și **a** tinerilor.” (Corect: ...în rândul adolescenților și **al** tinerilor.) (Accent TV, 05.03.19, 51.57).

„Sunteți liderul organizației de tineret **a** Partidului Șor...”(Corect: **Sunteți liderul organizației de tineret al** Partidului Șor.) (RTR MOLDOVA,15.02.19, 11.02).

3.5. Lipsa acordului între subiect și atribut: „Semnul de pe **degete**, de la inel...”(Corect: Semnul de pe **deget**, de la **inel**...) (TV 8, 11.03.19, 36.49).

3.6. Conjunția și după particula *ca* (și parazită)

Utilizată uneori pentru a evita o cacofonie, conjunția și apare și în contexte în care nu

se pot produce cacofonii, întreaga structură *ca + și* fiind simțită ca o unitate care marchează calitatea (sau relația, în unele situații). Indiferent că se evită o cacofonie sau nu, această utilizare „parazitară” a conjuncției *și* este greșită: „...reprezentanții societății civile și alți **ca și** Dumneavoastră...” (Corect: ...*reprezentanții societății civile și alți ca Dumneavoastră...*) (TV 8, 11.03.19,36.22).

3.7. Utilizarea greșită a prepozițiilor.

a) În vorbirea orală din Republica Moldova se semnaleză frecvent utilizarea greșită a prepozițiilor **în, la** în raport cu substantivele pe care le preced. Astfel, conform regulii, prepoziția **la** se utilizează înaintea denumirii de oraș, iar prepoziția **în** înaintea denumirii de țară:

„...delegația care a plecat **în** Moscova...” (Corect: ...delegația care a plecat **la** Moscova...) (Canal 2, 12.02.19, 04.25);.

b) Din cauza exprimării neexplicite, se confundă sensul, de ex., mătușa se jenează în fața personajului Lioșa, dar nu Lioșa este cauza jenei: „Mi-i rușine **de** Lioșa”. (Corect: *Mi-i rușine față de Lioșa*).

c) „...i-a îndemnat să păstreze vie memoria **despre** cei care și-au dat viața pentru pace și libertate”. (Corect: ...*i-a îndemnat să păstreze vie memoria celor care și-au dat viața pentru pace și libertate.*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 37.55).

d) „...i-a îndemnat să păstreze vie memoria **despre** cei care și-au dat viața pentru pace și libertate”. (Corect: ...*i-a îndemnat să păstreze vie memoria celor care și-au dat viața pentru pace și libertate.*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19,37.55).

e) „**Despre** faptul că V.P. își dorește funcția de prim-ministru, cred că nu mai este un secret pentru nimeni”. (Corect: *Faptul că V.P. își dorește funcția de prim-ministru, cred că nu mai este un secret pentru nimeni.*) (TV 8, 11.03.19,43.11).

f) „Niciodată nu am mers **după** oraș cu autobuzul”. (Corect: *Niciodată nu am mers în afara orașului cu autobuzul.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 34.49).

3.8. Utilizarea greșită a conjuncțiilor.

Utilizarea conjuncției copulative în locul celei adversative: „...dar să spui adevărul **sau** n-o să-mi fie milă de tine”. (Corect: ...*dar să spui adevărul, altminteri / în caz contrar n-o să-mi fie milă de tine.*) (Canal 2, 12.02.19, 20.03).

„...totul a fost blocat, **pentru că** Igor Dodon să se folosească de viețile lor în campania electorală”. (Corect: ...*totul a fost blocat, pentru ca Igor Dodon să se folosească de viețile lor în campania electorală*”) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 07.20).

3.9. Discontinuități sintactice . Nemarcarea relațiilor sintactice.

3.9.1. În talk-show-uri se găsesc numeroase discontinuități sintactice (anacolaturi); acestea apar mai frecvent când locutorul este pus în situația de a vorbi liber, de multe ori fără întrebări scrise în prealabil. Frazele încep cu un tipar de construcție, apoi acesta este abandonat și fraza continuă cu un alt tipar de construcție sau cu altă idee. Discontinuitatea sintactică poate afecta doar o categorie gramaticală (cazul, numărul, persoana) sau întreaga structură a enunțului:

„...femeile însărcinate...care mănâncă crenvurștii..., există o probabilitate ca să influențeze negativ copilul”. (Corect: *În cazul dacă femeile însărcinate folosesc abuziv în alimentație crenvurști, există o probabilitate de influență negativă asupra copilului.*) (Canal 2, 12.02.19, 17.38).

„...mie, cel mai important este să găsiți carne...” (Corect: ...după mine cel mai important este să găsiți carne...” sau, după opinia mea, cel mai important este...) (Canal 2, 12.02.19, 21,16).

„Am un copil de 3 ani, acum el nu doar se va bucura, dar și va fi demonstrat că locatarii acestei curți suntem foarte mulțumiți”. (Corect: *Am un copil de 3 ani, acum el se va bucura. Noi, locatarii acestei curți, suntem foarte mulțumiți.*) (Accent TV, 05.03.19, 43.55).

„În ziua eliberării orașului Lipcani eu m-am născut. **75 de ani**”. (Corect: *În ziua eliberării orașului Lipcani eu m-am născut, acum 75 de ani.*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19,42.28).

Se atestă o lipsă totală de coerență în expunere, lipsa acordului între subiect și predicat, cuvinte folosite impropriu, subiect folosit cu prepoziție în față: „...**unicul lucru cu care** se ocupă...**este** critica agresivă la adresa oponenților politici și promisiunile deșarte..” (Corect: *Lucrurile de care se ocupă...sunt critica agresivă la adresa oponenților politici și promisiunile deșarte...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 13.32).

„...în două zile, **la Orhei** land, cel mai mare parc de distracții din țară, va găzdui un concert extraordinar...” (Corect: *...în două zile, Orhei land, cel mai mare parc de distracții din țară, va găzdui un concert extraordinar...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 07.01);

„Noi doar **visam** la aceasta, **visam** să trăim **după** oraș.” (Corect: *Doar era visul nostru, voiam să locuim în afara orașului...*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 45.04). Explicație: Repetarea aceluiași cuvânt în vecinătate. Sintaxă: structura nefirească a frazei. Lexic. Folosirea incorectă a prepoziției, calc după limba rusă (după oraș).

„Pătratul meu **este de douăzeci și două pe douăzeci și două**”. (Corect: *Pătratul are laturile de douăzeci și doi de centimetri/Pătratul este de douăzeci și doi pe douăzeci și doi de centimetri.*) (Accent TV, 05.10.19,04.06).

3.9.2. Este implicată folosirea incorectă a pronumelui relativ *care*: „...este **numărul care** puteți să sunați...” (Corect: *este numărul la care puteți să sunați...*) (Canal 2, 12.02.19, 37.02);

3.9.3. Eliminarea nejustificată a unui cuvânt din enunț/titlu: „...CEC **a confirmat scrutinul...**” (Corect: *...CEC a confirmat rezultatele scrutinului...*) (Accent TV, 05.03.19, 30.09);

„CEC **a totalizat alegerile** parlamentare din 24 februarie”. (Corect: *CEC a totalizat rezultatele alegerilor /a confirmat rezultatele scrutinului parlamentare din 24 februarie.*) (Accent TV, 05.03.19, 30.11).

3.9.4. Complementul direct exprimat printr-un substantiv inanimat nu se utilizează cu reluarea formei atone a pronumelui personal, doar cele exprimate de substantive animate: „...am tăiat-**o** carnea de miel...” (Corect: *...am tăiat carnea de miel...*) (Canal 2, 12.02.19, 20.53).

3.9.5. În limba română enunțul trebuie să conțină un verb, aceasta fiind un calc după limba rusă, în care enunțurile pot să nu aibă verb. În limba română verbul este de regulă obligatoriu în enunț. În caz dacă verbul e eliptic, se pune cratimă:

„Du-te până nu a venit șeful și **nimănui un** cuvânt...” (Corect : *1. Du-te până nu a venit șeful și nimănui să nu spui / să nu sufli un cuvânt...*) (Canal 2, 12.02.19, 04.43);

„**Cum treburile?**” ...” (Corect *Cum îți merg treburile/Cum o mai duci?*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 28.49); „**Cum treburile?**” ...” (Corect *Cum merg treburile / cum avansați în lucru?*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 52.16); „**Ei, cum treburile?**” (Corect *Ce mai faci, cum o mai duci?*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 18.53); „**Cum treburile?**” (Corect *Ce mai faceți, ce mai e nou?*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 35.33). Explicație: Calc după limba rusă.

„Ție nu-ți pasă, dar mie **da**”. (Corect: *Ție nu-ți pasă, dar mie – da*) (Canal 2, 12.02.19, 09.26);

„Cum **concediul?**” (Corect: *Cum a fost concediul?*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 33.50).

3.9.6. Folosirea abrevierii când nu e cazul. Numele statului nostru se scrie: *Republica Moldova* sau se abreviază doar *Moldova*, nu „RM”: „2 martie – zi tragică în istoria contemporană a **RM**”. (Corect: 2 martie – zi tragică în istoria contemporană a **Republicii Moldova**) (Accent TV, 05.03.19, 35.57).

3.9.7. Omisiunea prepoziției de după numerale mai mari de 19: „În total au fost alocate 40 milioane lei din bugetul municipal”. (Corect: *În total au fost alocate 40 de milioane lei din bugetul municipal*) (Accent TV, 05.03.19, 42.15).

3.9.8. Utilizarea incorectă a regimului verbal: *a suna pe cineva*, dar *a telefona cuiva*. (<https://books.google.md/books?id=p6GWBAAAQBAJ&pg=PT39&lpg=PT39&dq=a+telefon+a+cuiva+sau+pe+cineva>). „Mai bine **l-ai telefona** pe Petea”. (Corect: *Mai bine i-ai telefona lui Petea*.) (Accent TV, 05.03.19, 31.41); **Pe mine** nu m-ai telefonat”. (Corect: *Mie nu mi-ai telefonat*) ((Accent TV, 05.03.19, 43.37); „Merg **să-i sun**”. (Corect: *Merg să o sun*.) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 35.46).

• „**Îmi cer** scuze”. (Corect: *Cer scuze*) (Accent TV, 05.03.19, 42.19). „Îmi cer scuze” sau *îți cer scuze*? Atunci când folosim expresia „îmi cer scuze” înseamnă că *îți ceri* singur. În momentul în care ne adresăm unei altei persoane ar trebui să spui „îți cer scuze”, însă normele de politețe recomandă ca scuzele să fie prezentate și nu cerute. (Vezi: <https://adevarul.ro/locale/vaslui/Imi-cer-scuze-Iti-cer-scuze-top-10-greseli-frecvente-vorbirea-romanilor>).

„...cinstim amintirea **despre** ei”. (Corect: ... *cinstim amintirea lor*.) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 41.24).

„...în contextul decretării...Președinția **a alăturat** acestui marș”. (Corect: ...*în contextul decretării...Președinția s-a alăturat acestui marș*.) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 12.17).

„...unicul lucru **cu care** se ocupă reprezentanții ACUM...” (Corect: ...*unicul lucru de care se ocupă reprezentanții ACUM*...) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 13.26).

„**Își face griji de tine**.” (Corect: *Își face griji pentru tine*.) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 17.20).

„Această funcție **îmi necesită** atâta timp...” (Corect: *Această funcție necesită atâta timp*.) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 37.33). Explicație: Verbul *a necesita* este verb tranzitiv, de aceea nu poate fi utilizat cu un pronume la dativ.

„Eu tot mă ocup **cu patinaj**” (Corect: ... *Eu tot mă ocup de*...) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 37.33). Explicație: A se ocupa *de*, dar nu *cu*, e calc după limba rusă.

„**Îmi reușește în** carieră și aceasta te enervează”. (Corect: *Reușesc în carieră și aceasta te enervează*...) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 43.47). Explicație: Utilizarea incorectă a verbului intransitiv în loc de verb tranzitiv.

3.9.9. a) Utilizarea incorectă a pronumelui personal, forma atonă, în funcție de complement direct / indirect: „Eu **i-am făcut** cunoștință Lanei și Piotr”. (Corect: *Eu le-am făcut cunoștință Lanei și lui Piotr*.) (Accent TV, 05.03.19, 37.09).

„Explicați-**ne** și alegătorilor Dumneavoastră...” (Corect: *Explicați-le și alegătorilor Dumneavoastră*...) (RTR MOLDOVA, 15.02.19, 11.02).

b) Folosirea incorectă a dublei reluări a complementului direct printr-o formă neaccentuată (scurtă) a pronumelui personal, deoarece complementul direct este exprimat prin substantiv inanimat (sumele): „Sumele obținute din revânzări **le-au** folosit în interes personal...” (Corect: *Sumele obținute din revânzări au fost folosite în interes personal*...) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 23.42).

c) Nerespectarea dublei reluări a complementului direct printr-o formă neaccentuată a pronumelui personal în cazul acuzativ: „...mii de oameni au venit la biserica „Sf. Teodora de la Sihla” pentru a **petrece** pe ultimul său drum pe ...” (Corect: ...*mii de oameni au venit la biserica „Sf. Teodora de la Sihla” pentru a-l petrece pe ultimul său drum pe...*) (TV 8, 11.03.19, 18.31); „**Am concediat** dacă”. (Corect: **Am concediat-o pe** dacă.) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 28.55).

Banca Centrală a Federației Ruse a **retras** licența Olma-Bank. (Corect: Banca Centrală a Federației Ruse **i-a retras** licența Olma-Bank.) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 19.29).

3.9.10. Calc după limba rusă. Structura frazei e nefirească pentru limba română: „Numesc această putere magică de iubire”. (Corect: *Este puterea magică a iubirii.*) (Accent TV, 05.03.19, 36.50).

„Acum **am profesia de economist**”. (Corect: **Acum sunt economist de profesie.**) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 05.02).

„La mama mea cineva a pus un buchet extraordinar.” (Corect: Cineva i-a pus pe mormântul mamei un buchet extraordinar.) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 06.28).

„Mamă, de ce **așa greu?**” (Corect: *Mamă, de ce așa de greu?*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 18.18);

„Și karaoke, **tot ce trebuie** pentru **corporativ**.” (Corect: *Și karaoke, totul de ce e nevoie pentru o petrecere corporativă.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 19.36).

„**Nu-mi trebuie** povești”. (Corect: *Nu vreau povești /Nu am nevoie de povești.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 35.41).

„...**la mine e o catastrofă**”. (Corect: *Sunt într-o situație catastrofală.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 12.17).

„**Se primește** că ea singură ne-a găsit.” (Corect: *Iese / reiese / înseamnă că ea singură ne-a găsit.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 38.11).

3.9.11. Confundarea diatezelor verbale. Aici: Utilizarea nefondată a verbului tranzitiv în locul celui reflexiv: „...în contextul decretării...Președinția a **alăturat** acestui marș”. (Corect: ...*în contextul decretării...Președinția s-a alăturat acestui marș.*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 12.17).

3.9.12. La enumerarea părților omogene ale propoziției, substantivele trebuie să fie de aceeași formă – sau hotărâtă, sau nehotărâtă: „...care va elabora soluții complete privind prevenirea, **politici** în instituțiile de învățământ, **abordări** de reabilitare a pacienților...” (Corect: ...*care va elabora soluții complete privind prevenirea, politicile în instituțiile de învățământ, abordările de reabilitare a pacienților...*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 36.51).

3.9.13. Repetări inutile: „..., ..., **abordări** de reabilitare a pacienților, **abordări** de resocializare...”. (Corect: ...*abordările de reabilitare a pacienților, de resocializare...*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 36.51).

3.9.14. Nemarcarea formei de vocativ:

„Ascultă, **băiețel!**” (Corect: „Ascultă, **băiețele!**”), (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 12.38);

„Atunci nu fii obraznic, **băiețel!**” (Corect: *Atunci nu fii obraznic, băiețele!*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 12.52).

3.9.15. Nemarcarea relațiilor sintactice din grupul nominal în denumiri. Se răspândește tot mai mult stilul telegrafic, administrativ, de juxtapunere a unor substantive în nominativ, fără marcarea relațiilor sintactice dintre ele prin desinențe, prepoziții, articole. Acest stil are avantajul

scurtării, multe dintre exemplele apărând ca titluri ale știrilor sau ale emisiunilor. Tipul acesta de construcție s-a extins însă și la limbajul moderatorilor sau al prezentatorilor. Se recomandă evitarea lor, deoarece sunt nefirești pentru limba română (tipologic, în română se utilizează prepoziții și forme flexionare pentru marcarea relațiilor dintre cuvinte): „**Director** executiv **Institutul** de politici și reforme europene”. (Corect: *Directorul executiv al Institutului de politici și reforme europene*) (TV 8, 11.03.19, 39.53).

4. Topica

Sunt atestate cazuri, când din cauza topicii incorecte este confundat sensul enunțului : „**Imediat** cum află ceva să vii direct la mine”. (Corect: *Cum află ceva, imediat să vii la mine*.) Topica cuvintelor e incorectă, adverbul *imediat* se referă la verbul *a veni*, dar nu la verbul *a afla*. (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 36.00).

„Astăzi va veni Spițina, e ultima care l-a văzut viu pe Krasnov”. (Corect: *Astăzi va veni Spițina, e ultima care l-a văzut pe Krasnov viu.*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 37.11).

„Pe acest caz a fost deschis și un dosar penal, **materialele căruia** au fost secretizate...” (Corect: *Pe acest caz a fost deschis și un dosar penal, ale cărui materiale au fost secretizate...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 04.46).

„Printre băncile prin intermediul cărora Platon spăla sute de milioane de dolari...” (Corect: *Printre băncile prin al căror intermediu Platon spăla sute de milioane de dolari...*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 18.43).

„De ce nu vor să vorbească despre viitoarele scenarii **socialiștii**...” (Corect: *De ce socialiștii nu vor să vorbească despre viitoarele scenarii. ...*) (TV 8, 11.03.19, 36.58).

5. Greșeli de lexic, semantică, frazeologie

5.1. Greșelile de neadecvare contextuală neintenționată, cauzate de lipsa de inspirație, de inabilitatea de a construi enunțuri. Exprimare defectuoasă:

„**Vedem** câteva metode **naturale**...” (Corect: *Luăm cunoștință de câteva metode naturiste.*) **Explicație:** 1. Spectatorul va lua cunoștință, nu va vedea metode; 2. *naturist*, -ă adj. ♦ „Care aparține medicinei naturiste; care are la bază cultul pentru natură”.

„...își doresc din partea autorităților mai mult sprijin și încurajare pentru **familii** **însărcinate**...” (Corect: *...își doresc din partea autorităților mai mult sprijin și încurajare pentru femeile însărcinate....*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 31.22).

„Doar că acum o **să-mi achite** bine **pentru aceasta**.” (Corect: *Doar că acum o să fiu remunerată pentru aceasta.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 24.19).

„Este **lucrul visului** meu.” (Corect: *Este visul vieții mele.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 24.59).

„Unde **o bagi** [fetița] ?” (Corect: *Ce ai să faci cu fetița?*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 25.05).

„Am fost nevoit să rog **șefia** să mă elibereze...” (Corect: *Am fost nevoit să rog șeful să mă elibereze...*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 37.57).

„Când eram mică, mă **ocupam cu** patinaj artistic”. ...” (Corect: *Când eram mică, practicam patinajul artistic*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 40.21).

„Aici este mult loc, **ea va trăi cu noi**.” (Corect: *Aici este mult loc, ea va locui cu noi.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 45.30).

„...o să umplem **corpul nostru** cu umplutură...” (Corect: *...o să umplem corpul iepurașului cu umplutură...*) (Accent TV, 05.10.19, 05.45).

„Să aranjăm să fie **toate uniforme**”. (Corect: *Să aranjăm să fie toate firele uniforme/de aceeași lungime.*) (Accent TV, 05.10.19, 08.23). **Explicație:** La emisiunile pentru copii frazele urmează să fie pronunțate clar, explicit, pe înțelesul copiilor.

5.2. Greșeli de utilizare a locuțiunilor.

„...produse pe bază **din** carne”. (Corect: *...produse pe bază de carne.*)(Canal 2, 12.02.19, 13.56). **Explicație:** : locuțiunea este *pe bază de*.

„**Până pe** data viitoare”. (Corect: *Pe curând / pe data viitoare.*) (Accent TELEVIZIUNEA CENTRALĂ, 05.10.19, 09.16).

„**Din** numele dvs.” (Corect: *În numele Dvs.*). **Explicație:** : Greșeală în exprimare. Locuțiunea este „în numele”.

5.3. Greșeli de utilizare a frazeologismelor.

„...să aibă grijă la acest aspect”. (Corect: *...să aibă grijă de acest aspect.*). (Canal 2, 12.02.19, 18.14). **Explicație:** regimul verbal – *a avea grijă de*.

„...părinții trebuie să aibă grijă **la** ce alimente îi oferă copilului...” (Corect: *...părinții trebuie să fie atenți la alimentele oferite copilului...*) (Canal 2, 12.02.19, 19.38). **Explicație:** 1. regimul verbal – *a avea grijă de*; 2. În cazul dat este utilizată impropriu expresia *a avea grijă de alimente*, se poate *avea grijă de copil*, dar referitor la alimente: *a fi atenți la alimente*.

„**Cuțitul** acesta aveam nevoie la începutul Matinalului...” (Corect: *De cuțitul acesta aveam nevoie la începutul Matinalului...*)(Canal 2, 12.02.19, 44.27).). **Explicație:** regimul verbal – *a avea nevoie de*.

„...patru produse **se primesc...**” (Corect: *Avem în total patru produse sau în total sunt patru produse sau reiese că sunt patru produse .*) (Canal 2, 12.02.19, 37.30). **Explicație:** Calc după limba rusă, utilizarea impropriu a verbului *a primi* care e un verb tranzitiv, și nu reflexiv;

„...ce veți face în condițiile când nu veți merge nici cu unii, **nici cu altul...**” (Corect: *...ce veți face în condițiile când nu veți merge nici cu unii, nici cu alții....*) (TV 8, 11.03.19, 27.52).

„Ești în cinci, ai dat exact în cinci”. (Corect: *Ai nimerit în țintă.*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 36.49). **Explicație:** Utilizarea impropriu a îmbinării de cuvinte.

5.4. Greșeli de utilizare a cuvintelor:

„...minunata tigaie de clătite pentru **Maslenița...**” (Corect: *...minunata tigaie de clătite pentru Săptămâna Albă sau Săptămâna Brânzei ...*) (Canal 2, 12.02.19, 41.24). **Explicație:** Utilizarea cuvântului rusesc în locul celui românesc;

„Seria 2”. (Corect: *Episodul 2.*) (Canal 2, 12.02.19, 41.03.27). **Explicație:** calc după limba rusă. Vezi: DEX: Parte relativ independentă a unei narațiuni (<https://dexonline.ro/definitie/episod>).

„...trăiește aici ilegal”. (Corect: *...are un statut ilegal/...este stabilită ilegal/...locuiește ilegal.*) (Canal 2, 12.02.19, 03.27). **Explicație:** calc după limba rusă.

„**După** datele oferite de Silviu Mușuc ... cele mai multe accidente s-au înregistrat în sectorul Botanica”. (Corect: **Conform** datelor oferite de Silviu Mușuc ... cele mai multe accidente s-au înregistrat în sectorul Botanica). (Canal 2, 12.02.19, 46.40). **Explicație:** calc după limba rusă.

„...socoate că te-am repus **la locul tău**”. (Corect: *...socoate că te-am repus în funcție.*) (Canal 2, 12.02.19, 29.17). **Explicație:** în cazul dat expresia frazeologică *a fi la locul tău* nu se potrivește la conținutul scenei din film, aici e vorba de funcția pe care a pierdut-o eroina principală.

„Numărul de mandate **a fost concluzionat** după ce au fost repartizate și procentele...” (Corect: *Numărul de mandate a fost determinat după repartizarea procentelor...*) (Canal 2, 12.02.19, 30.27). **Explicație:** utilizarea incorectă a verbului. Vezi: **Concluzionă, concluzionez**, vb. I. Intrans. **1.** A trage concluzii. **2.** (Fam.) A încheia discuția. <https://dexonline.ro/definitie/a%20concluziona>.

„Probleme cu **legătura**” [Internet]. (Corect: Probleme cu **conexiunea**). (Canal 2, 12.02.19, 30.43). **Explicație:** Utilizarea terminologiei potrivit domeniului.

„Puteți să vă **schimbați** în solariu”. (Corect: Puteți să vă **îmbrăcați/să schimbați hainele** în solariu..). (Canal 2, 12.02.19, 33.38). **Explicație:** Utilizarea incorectă a verbului la forma reflexivă, ceea ce constituie un calc după limba rusă, unde verbul respectiv este reflexiv.

„Nu avem o seară **de amintit**...” (Corect: *Nu avem o seară de amintiri*). (Canal 2, 12.02.19, 40.24). **Explicație:** utilizarea incorectă a cuvântului.

„O casă la sol la periferia **Petersburgului**”. (Corect: *O casă la sol la periferia Petergofului*.) (Canal 2, 12.02.19, 54.00). **Explicație:** Folosirea incorectă a unui toponim în locul altuia, doar din motiv că seamănă între ele.

„Puteți rămâne cu nimic. În sensul **adevărat** al cuvântului”. (Corect: *Puteți rămâne cu nimic. În sensul direct al cuvântului*.) (Canal 2, 12.02.19, 54.00). **Explicație:** Utilizarea incorectă a cuvântului. În contextul dat se are în vedere că există sensul direct și indirect/figurat al cuvântului în redarea lui.

„...mulțumesc tuturor buneilor noștri, tuturor părinților noștri și **ne înclinăm** acelor puțini veterani...” (Corect: *...mulțumesc tuturor buneilor noștri, tuturor părinților noștri și ne închinăm acelor puțini veterani...*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 38.43). **Explicație:** Folosirea improprie a cuvântului.

„Când **îți aperi** lucrarea?” (Corect: *Când susții teza?*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 26.48). **Explicație:** Calc după limba rusă. *Teza se susține, dar nu se apără.*

„Bine, **acuși**”. (Corect: *Bine, imediat*.) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 50.33). „**Acuși** o să-ți arăt fotografia”. (Corect: *Imediat o să-ți arăt fotografia*.) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 28.02); „Mergi, eu **acuși** vin.” (Corect: *Mergi, eu vin imediat*.) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 16.13); „**Acuși** merg după el.” (Corect: *Merg imediat după el*...) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 16.56); „**Acuși** vin.” (Corect: *Vin imediat*.) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 17.08); „**Acuși** voi ghici...” (Corect: *Să ghicesc / acum / imediat voi ghici*...) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 40.11); „**Acuși**”. (Corect: *Imediat / acum / o clipă*.); „**Ianocica, acuși voi veni**.” (Corect: *Ianocica, imediat revin*.) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 26.29). **Explicație:** Conform DEX-ului cuvântul *acuși* este popular, astfel nu se recomandă de utilizat în texte scrise culte.

„Peste 10 minute începe **perechea**”. (Corect: *Peste 10 minute începe lecția/ora de curs/prelegerea*.) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 27.59). **Explicație:** Calc după limba rusă.

„...ceialți ne-au anunțat însă că nu pot să participe la **alegeri** pe motiv că așteaptă validarea alegerilor”. (Corect: *...ceialți ne-au anunțat însă că nu pot să participe la emisiunii pe motiv*

că așteaptă validarea alegerilor.) (TV 8, 11.03.19, 36.36). **Explicație:** Utilizarea greșită a unui cuvânt în locul altuia.

„**Despre** faptul că V.P. își dorește funcția de prim-ministru, cred că nu mai este un secret pentru nimeni”. (Corect: *Faptul că V.P. își dorește funcția de prim-ministru, cred că nu mai este un secret pentru nimeni*.) (TV 8, 11.03.19, 43.11). **Explicație:** Folosirea de prisos a unui cuvânt, din cauza nemarcării relațiilor sintactice).

„În ultimele 24 de ore pompierii au intervenit în peste 300 de cazuri de stingere a **focarelor de iarbă**”. (Corect: *În ultimele 24 de ore pompierii au intervenit în peste 300 de cazuri de stingere a focarelor/ a ierbii cuprinse de flăcări*.) (TV 8, 11.03.19, 34.32). **Explicație:** Folosirea greșită a cuvântului. Aici: *focar de iarbă*. DEX oferă explicații: **focar** sn **1** (Înv) Foc (**1**) mare (în care erau arși osândiții). **2** Parte a cuptoarelor, a căldărilor de abur sau

a instalațiilor de încălzit în care se produce arderea combustibilului. **3** Foc . Astfel, îmbinarea de cuvinte *focar de iarbă* este creată greșit, sensurile cuvintelor nu se potrivesc pentru a fi îmbinate.

„Ai vrut să o înțeleg pe Ana” (Corect: *Ai vrut să o înșele pe Ana.*) (TV 8, 11.03.19, 10.30). **Explicație:** Utilizarea greșită a unui verb în locul altuia.

„**Momentan**, atenția autorităților municipale este îndreptată asupra străzii principale...” (Corect: *La momentul dat/actualmente atenția autorităților municipale este îndreptată asupra străzii principale...*.) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 24.55). **Explicație:** Adverbul *momentan* nu se recomandă pentru utilizarea în contextul dat. Vezi **:momentan**, ~ă **1** a De scurtă durată, de moment Si: *provizoriu, temporar, trecător, vremelnic*, (inv) *momental* , **2** Care exprimă acțiuni de durată scurtă. **3** a Instantaneu. (<https://dexonline.ro/definitie/momentan>).

„Dacă un bărbat își spală singur **vasele** după el, înseamnă că devine bărbat”. (Corect: *Dacă un bărbat își spală singur vesela după el, înseamnă că devine bărbat.*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 31.05). **Explicație:** Utilizarea incorectă a cuvântului. Vezi: **Vas**, *vase*, s. n. Recipient de sticlă, de metal, de lemn, de pământ, de diferite forme și mărimi, care servește la păstrarea (și transportul) lichidelor, al unor materii solide sau ca obiect de ornament. (<https://dexonline.ro/definitie/vas>).

„Gata cu **pălăvrăgitul**”. (Corect: *Gata cu pălăvrăgeala.*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 42.52). **Explicație:** Utilizarea unei forme învechite a cuvântului. (<https://dexonline.ro/definitie/p%C4%831%C4%83vr%C4%83git>)

„Noi cu Nina ne-am înscris”. (Corect: *Eu și cu Nina am înregistrat căsătoria..*) (Televiziunea Centrală, 12.02.19, 00.52). **Explicație:** Calc după limba rusă.

Sunt atestate greșeli de traducere, în urma neînțelegerii totale a sensului originalului:
„Nașterea va asista Galina Semionovna, **adjuncta** șefului de secție.” (Corect: *Nașterea va asista Galina Semionovna, șefa secției..*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 14.06). **Explicație:** nerespectarea textului originalului.

„Soția Dvs. trebuia să nască **acasă**...” (Corect: *Soția Dvs. trebuia să stea culcată acasă...*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 14.30);

„**Embrionul nu merge** corect.” ...” (Corect: *Fătul nu iese corect.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 15.01).). **Explicație:** nerespectarea textului originalului.

„Am fost nevoită **să rezolv** treburile.” (Corect: *Am fost nevoită să soluționez situația / să aranjez treburile / să pun la punct* (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 18.43); „De ce trebuie să veniți în parlament pentru **rezolvarea** acestei probleme ?” (Corect: *De ce trebuie să veniți în parlament pentru soluționarea acestei probleme?..*) (RTR MOLDOVA, 15.02.19, 11.17). **Explicație:** Limba română face deosebire între lexicul ce denumește noțiuni concrete și cele abstracte. O problemă de matematică *se rezolvă*, iar o problemă de interes comun *se soluționează*.

„Desigur, poate rămâne la **adăgător**, până seara?” (Corect: *Desigur, poate rămâne la program prelungit, până seara?..*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 25.13). **Explicație:** Utilizarea unui cuvânt inexistent cu acest sens în limba română. Calc după limba rusă.

„Ce a spus **tata** de noua ta funcție?” (Corect: *Ce a spus Pașa de noua ta funcție?*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 27.59). **Explicație:** nerespectarea textului originalului;

„Pașca **este adecvat**, **unica** ce ne deranjează...” (Corect: *Pașca are un comportament adecvat, unicul lucru ce ne deranjează*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 27.59). **Explicație:** Utilizarea greșită a cuvântului cu sens inexistent – calc după limba rusă;

„Când **se va muta**?” (Corect: *Când ne vom muta?*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 45.34). **Explicație:** Traducerea incorectă din original, manifestată prin utilizarea greșită a persoanei și numărului la verb;

„Ursulețul doar are nevoie de mult loc”. (Corect: **Elefântelul** doar are nevoie de mult loc.) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 45.34). **Explicație:** Neînțelegerea de către traducător a textului originalului, din aceste motive – utilizarea incorectă a cuvintelor;

„Noi cu tanti Mașa **am pregătit** o ramă!” (Corect: *Noi cu tanti Mașa **am confecționat** o ramă!*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 17.19). **Explicație:** Utilizarea improprie a cuvântului;

”Referitor la darea în concesiune a pământurilor din sudul Moldovei pentru explorarea **gazului**”. (Corect: Referitor la darea în concesiune a pământurilor din sudul Moldovei pentru explorarea **gazelor**.) (RTR MOLDOVA, 20.02.19, 36.57). **Explicație:** Pentru denumirea noțiunii date se utilizează substantivului la plural.

„...au câștigat primele locuri **din cazul** campionatului modern din Republica Moldova” (Corect: *...au câștigat primele locuri din **cadru**l campionatului modern din Republica Moldova.*) (Accent TV, 05.03.19,01.21).

„...ieșurașul poate deveni un adevărat **prieten de companie**”. (Corect: *...ieșurașul poate deveni un adevărat **animăluț de companie**.*) (Accent TV, 05.10.19,01.22).

„...până **se încheie** găurica noastră”. (Corect: *...până **se strânge/se acoperă** găurica.*) (Accent TV, 05.10.19,05.20).

„Aici **am să fac** un nod destul de **strâns**”. (Corect: *Aici **am să leg** un nod destul de **strâns**.*)

(Accent TV, 05.10.19,05.32)

5.4. Exprimare defectuoasă: „**Împreună cu toți** pe întreg teritoriul țării, în toate localitățile, comunicăm cu oamenii...” (Corect: **Toți deputații socialiști**, pe întreg teritoriul țării, în toate localitățile, comunicăm cu oamenii...) (Canal 2, 12.02.19, 31.33). **Explicație:** Nu este clar împreună cu cine comunicăm, deoarece enunțul dat nu este precedat de altul în care să fie elucidată informația. (Canal 2, 12.02.19, 34.24);

„...o să umplem **corpul nostru** cu umplutură...” (Corect: *...o să umplem **corpul iepurașului** cu umplutură*) (Accent TV, 05.10.19, 05.45).

Utilizarea adjectivului fără substantiv: „Voiam să fac un reportaj din viața **celeii mai ferice** din lume”. (Corect: *Voiam să fac un reportaj din viața **celeii mai ferice** femei lume.*) (Accent TV, 05.03.19, 45.09).

6. Greșeli de stil

Pleonasmul, o greșeală semantică foarte frecventă, este o repetiție de sens nerecomandată: înțelesul unui cuvânt este „întărit”, prin repetarea sa, de alt cuvânt care are un sens echivalent. Unele structuri pleonastice – pe cât de vechi în limbă, pe atât de combătute – sunt prezente în continuare în limbajul jurnalistic, devenind „automatisme” :

„...nu sunt de **calitate bună**”. (Corect: *...nu sunt de **calitate**.*) **Explicație:** Lexemul *calitate* nu necesită și adjectivul *bună*, deoarece conține deja semul „însușire bună”.

„...femeile însărcinate...care mănâncă crenvurștii în mod **mai abuziv**, există o probabilitate ca să influențeze negativ copilul”. (Corect: *...femeile însărcinate...care mănâncă crenvurștii în mod **abuziv**...*) (Canal 2, 12.02.19, 17.38). **Explicație:** Adverbul *abuziv* prin semnificația sa este deja la gradul superlativ și nu se poate utiliza alături de adverbul *mai*, care formează și el, la rândul său, gradul superlativ.

„...**la Moscova**, ca și mulți alți conaționali de ai noștri care iau calea străinătății..., **acolo** ai aflat mai multe lucruri...” (Corect: *...la Moscova, ca și mulți alți conaționali de ai noștri care iau calea străinătății..., ai aflat mai multe lucruri...*) (Canal 2, 12.02.19, 17.38). **Explicație:** *La Moscova, acolo* - sunt două componente de loc, este inutil de a le utiliza în același enunț.

„...această tigaie este **foarte minunată**...” (Corect: *...această tigaie este **minunată/excelentă**.*) (Canal 2, 12.02.19, 37.40).

”**O perioadă de timp** vei juca rolul unui băiat.” (Corect: **O perioadă** vei juca rolul *Unui băiat.*) (RTR MOLDOVA, 04.02.19, 42.09). **Explicație:** Lexemul *perioadă* deja conține în structura sa semică semul „timp”: *Perioadă, perioade*, s. f. 1. Interval de timp în cursul căruia se desfășoară un fenomen.

Tautologia, greșeală de stil constând în repetarea inutilă a aceleiași idei în termeni diferiți sau cuvinte având aceeași rădăcină.

„Reprezentanții partidului socialistilor **comemorează** în fiecare an **memoria** victimelor ...”. (Corect: Reprezentanții partidului socialistilor **comemorează** în fiecare an victimele ...) (Canal 2, 12.02.19, 37.40). **Explicație:** . folosirea a două cuvinte cu aceeași rădăcină. Vezi: **comemora** vt **1-2** A aminti despre o persoană (sau despre un eveniment). **3-4** A celebra solemn amintirea unei personalități (sau a unui eveniment important).

Paronimele.

„...nu am auzit ca anumite **grupe** să-și asume responsabilitatea pentru aceste construcții”. (Corect: ...*nu am auzit ca anumite grupuri să-și asume responsabilitatea pentru aceste construcții*). (Canal 2, 12.02.19, 41.53). **Explicație:** . Utilizarea improprie a unui cuvânt paronim. Vezi: **grup**: Ansamblu de persoane reunite (în mod stabil sau temporar) pe baza unei comunități de interese, de concepții . (<https://dexonline.ro/definitie/grup>); **grupă**: Colectiv restrâns de oameni, subordonat unei forme organizatorice mai largi (de obicei la instituții de învățământ superior). <https://dexonline.ro/definitie>

Utilizarea abuzivă a unor cuvinte.

„...dacă au început să-i ofere crenvurști, **deja** nu este calea cea corectă”. (Corect: ...*dacă au început să-i ofere crenvurști de timpuriu, nu este calea cea corectă.*) (Canal 2, 12.02.19, 19.43). **Explicație:** Este utilizat abuziv adverbul *deja*;

„...am intrat **în război** cu concurentul principal **în războiul** prețurilor”. (Corect: ...*am intrat în război cu concurentul principal.*) (Canal 2, 12.02.19, 26.05). **Explicație:** Repetarea nejustificată a aceluiași cuvânt în vecinătatea lui, cu atât mai mult că în varianta originală lipsește acest pasaj.

Exprimare evazivă.

„...**lucru** de care se vor ocupa centrele de reabilitare”. (Corect: ... *De toate aceste aspecte se vor ocupa centrele de reabilitare.*) (NTV MOLDOVA, 25.03.19, 36.59). **Explicație:** Se cere o exprimare mai explicită.

Bibliografie recomandată

- Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, București, 2005.
Baharu Vasile, Inga Druță, Galaction Verebceanu et al., *Vorbește corect românește! Ghid de exprimare corectă*, Chișinău, ARC, 2017.
Ion Bărbuță, Inga Druță, Elena Varzari, *Ortografie și punctuație*, Chișinău, Logodava, 2019.
Irina Condrea, *E Timpul să vorbim corect*, Chișinău, Prut Internațional, 2014.
Adina Dragomirescu, Alexandru Nicolae, *101 greșeli de lexic și de semantică*, București, Humanitas, 2011.
Isabela Nedelcu, *101 greșeli gramaticale*, București, Humanitas, 2013.
DEX on line <https://dexonline.ro/definitie>
Ghid electronic interactiv de exprimare corectă în limba română (www.logodava.org).